

Handreiking

Samenstelling Examencommissie – Lid namens de beroepspraktijk

*Een publicatie van het Servicepunt examinering mbo
mei 2017*

Inleiding

Vanaf 1 augustus 2017 moet iedere examencommissie voldoen aan de nieuwe wetgeving examencommissies. De wet heeft als doel de kwaliteit van examinering in het mbo verder te verbeteren en in het bijzonder de rol die de examencommissie daarbij heeft te versterken. Daartoe zijn de taken en verantwoordelijkheden van de examencommissie verduidelijkt en aangescherpt. En zijn de taken van het bevoegd gezag ten aanzien van de examencommissie explicieter benoemd.

Het bevoegd gezag draagt zorg voor een goede samenstelling van de examencommissie. Voor de samenstelling van elke examencommissie - centrale én decentrale examencommissies - gelden regels. Deze regels dragen bij aan het deskundig en onafhankelijk functioneren van de examencommissie. Eén van deze regels is dat in iedere examencommissie ten minste één lid vanuit de beroepspraktijk zitting heeft. Dit document geeft toelichting, beantwoordt veel gestelde vragen en geeft tips over mogelijke invulling van deze wettelijke vereiste.

Wetgeving examencommissies

De nieuwe wetgeving rondom de examencommissie is door de Tweede Kamer in december 2016 behandeld, daarbij is door lid Van der Ree een amendement ingediend welke verplicht dat in iedere examencommissie ten minste één lid afkomstig is uit de beroepspraktijk. Er staat: "Ten minste één lid van de examencommissie is afkomstig uit de beroepspraktijk, voor zover hierin niet wordt voorzien met een lid als bedoeld in het zesde lid." Zie: [amendement](#) van het lid Van der Ree. Dit amendement is aangenomen en daarmee een verplichting geworden vanaf 1 augustus 2017.

Toelichting amendement

De wijziging in de wet heeft tot doel dat minimaal één lid van de examencommissie afkomstig is **uit of namens het regionale beroepenveld**. De kennis en ervaring uit de beroepspraktijk die dit examencommissielid heeft, kan een waardevolle bijdrage zijn aan een examencommissie. Bovendien vergroot dit examencommissielid het commitment van het regionale beroepenveld bij de opleiding in het algemeen en de examinering in het bijzonder. Het is aan het bevoegd gezag om binnen de kaders van de wet de juiste persoon te benoemen die deze taak gaat vervullen. Het staat het bevoegd gezag vrij om bijvoorbeeld een **individuele werkgever** uit de betreffende beroepspraktijk of een **vertegenwoordiger namens een regionale beroepspraktijk** te benoemen.

Veel gestelde vragen

1. Moet de vertegenwoordiger uit de beroepspraktijk op het moment dat hij lid is van de examencommissie ook werkzaam zijn in die beroepspraktijk? Zijn er eisen aan hoe lang diegene werkzaam moet zijn in die beroepspraktijk?

De wet schrijft hierover niets specifiek voor. Het is aan het bevoegd gezag om iemand in de examencommissie te benoemen uit de beroepspraktijk en ook om de geschiktheid van die persoon te beoordelen. De wet schrijft niet dwingend voor dat dit het lid uit de beroepspraktijk iemand is die op dit moment ook actief werkzaam is in de beroepspraktijk. De school kan hierin eigen keuzes maken. Bijvoorbeeld: een docent die parttime werkzaam is in de beroepspraktijk of iemand die voorheen actief werkzaam was, maar wel binding heeft met het werkveld. Bij de benoeming van een lid is het wel belangrijk om de doelen van het amendement in het achterhoofd te houden, namelijk dat het gaat om het inzetten van de kennis en de ervaring van de betreffende persoon. Iemand die die kennis en ervaring niet (meer) heeft, zal dus weinig meerwaarde hebben voor een examencommissie.

2. Een instelling biedt meerdere opleidingen aan, maar heeft één examencommissie voor al die opleidingen. Moeten alle beroepspraktijken waarvoor opgeleid wordt vertegenwoordigd zijn, of is één vertegenwoordiger uit een beroepspraktijk in deze examencommissie voldoende?

Het is voldoende wanneer er in de examencommissie één lid uit of namens de beroepspraktijk zitting neemt. Deze persoon dient wel een relatie te hebben met de beroepspraktijk die betrekking heeft op een (of meerdere) van de opleidingen waarvoor de examencommissie verantwoordelijk is.

3. Hoe vaak moet de externe vertegenwoordiger, c.q. de vertegenwoordiger uit de beroepspraktijk aanwezig zijn?

Dit bepaalt de examencommissie zelf en hangt bijvoorbeeld af van de wijze waarop de examencommissie haar taken uitvoert. Het is mogelijk om het lid uit de beroepspraktijk specifieke taken te geven (net zoals dat voor andere leden geldt). Bijvoorbeeld juist bij de kwaliteitsborging om de objectieve borging vorm te geven. Wel geldt in alle gevallen dat besluiten worden genomen namens de hele examencommissie, ook wanneer een lid bijvoorbeeld niet aanwezig of direct betrokken is.

4. Moet/mag een vertegenwoordiger uit de beroepspraktijk ook een vergoeding krijgen? En zo ja, hoeveel en welke invloed heeft dit op de onafhankelijkheid?

Het bevoegd gezag van de school moet ervoor zorg dragen dat de examencommissie zijn taken onafhankelijk kan uitvoeren. Het is aan de school zelf om te bepalen of het daarbij past om een vergoeding te betalen aan de leden van de examencommissie. Dat geldt ook voor het betreffende lid uit de beroepspraktijk. Onafhankelijkheid hoeft daarbij het betalen van een vergoeding overigens niet in de weg te staan. Ook andere leden van examencommissies, zoals docenten, worden immers betaald door de school.

5. Op welke wijze neemt de inspectie de wettelijke verplichting dat in iedere examencommissie minimaal een lid afkomstig moet zijn uit de beroepspraktijk mee in haar toezicht?

De samenstelling van de examencommissie kan van invloed zijn op het oordeel op het gebied van Examinering en diplomering. Tijdens het gesprek met de examencommissie bespreekt de inspectie de samenstelling van deze commissie. Indien het bedrijfsleven geen zitting heeft in de examencommissie vraagt zij om de redenen hiertoe. Tevens bespreekt de inspectie dit met het bestuur en kan zij het

bestuur vragen om actie te ondernemen om aan de wet te voldoen. Dit kan mogelijk leiden tot een herstelopdracht.

6. Moet een vertegenwoordiger uit de beroepspraktijk altijd afkomstig zijn uit het regionale beroepenveld?

De wet schrijft dit niet voor. In de toelichting op het amendement wordt wel de mogelijkheid genoemd om iemand uit het regionale afnemend beroepenveld te benoemen. Echter, niet iedere instelling werkt regionaal. Het is aan het bevoegd gezag om de juiste vertegenwoordiger uit het beroepenveld op te nemen in de examencommissie.

7. Mag de vertegenwoordiger uit de beroepspraktijk dezelfde persoon zijn als het externe lid?

In de wet voor de examencommissie zijn verschillende eisen opgenomen voor de samenstelling van de examencommissie. Zo moet in iedere examencommissie tenminste één docent zitten, één extern lid (van buiten de groep van opleidingen waarvoor de examencommissie verantwoordelijk is) en één lid uit de beroepspraktijk. De wet sluit niet uit dat het externe lid dezelfde persoon is als het lid uit de beroepspraktijk. Bij de benoeming van een lid is het belangrijk om de doelen van de wet in het achterhoofd te houden. Doel van het externe lid is de onafhankelijke positie van de examencommissie te vergroten. Iemand uit de beroepspraktijk kan afhankelijk van de taken die hij of zij krijgt toebedeeld deze meerwaarde ook bieden.